

## สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	ก
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ฉ
สารบัญตาราง	ญ
สารบัญภาพ	ฎ
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 หลักการและเหตุผล	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา	5
1.3 ประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษา	5
1.4 ขอบเขตการศึกษา	5
1.5 นิยามศัพท์	9
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	11
2.1 การจัดการความรู้	12
2.2 การจัดการความรู้ในสถานศึกษา	24
2.3 เทคโนโลยีสารสนเทศกับการจัดการความรู้	29
2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	34

## สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 3 ระเบียบวิธีการศึกษา	38
3.1 ขอบเขตการศึกษา	38
3.2 ขั้นตอนการศึกษา	43
3.3 วิธีการศึกษา	46
3.4 การรายงานผลการศึกษา	50
บทที่ 4 รายงานผลการศึกษา	52
4.1 กำหนดชนิดของทุนทางปัญญา หรือ ความรู้ที่ต้องการ (Define)	52
4.2 การสร้างทุนปัญญาหรือการค้นหาใช้ประโยชน์จากสิ่งที่มีอยู่แล้ว (Create)	65
4.3 การเสาะหา และจัดเก็บความรู้ในองค์กรให้เป็นระบบ (Capture)	67
4.4 การแบ่งปัน แลกเปลี่ยน เผยแพร่ กระจาย ถ่ายโอนความรู้ (Share)	92
4.5 การใช้ประโยชน์ การนำไปประยุกต์ใช้งาน (Use)	97
4.6 การประเมินผลระบบการจัดการความรู้ เพื่อปรับปรุงแก้ไข (Evaluate)	100
4.7 การใช้งานเว็บไซต์การพัฒนาระบบจัดการความรู้	104
บทที่ 5 สรุปผลการศึกษา อภิปรายผลการศึกษา ข้อค้นพบ และข้อเสนอแนะ	133
5.1 สรุปผลการศึกษา	134
5.2 อภิปรายผลการศึกษา	139
5.3 ข้อค้นพบ	144
5.4 ข้อเสนอแนะ	147
5.5 ข้อจำกัดในการศึกษา	150

## สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บรรณานุกรม	151
ภาคผนวก	153
ภาคผนวก ก แบบสอบถามความเข้าใจในการจัดการความรู้ ความต้องการในการถ่ายทอดความรู้ รูปแบบ การถ่ายทอดความรู้และความคิดเห็นต่อการ จัดการความรู้ ของการพัฒนาระบบจัดการความรู้ สำหรับงานสอนของครูประถมศึกษา โรงเรียน คาราวินาลัย เชียงใหม่	154
ภาคผนวก ข แบบประเมินหัวข้อความรู้	158
ภาคผนวก ค แบบสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญในแต่ละหัวข้อความรู้	163
ภาคผนวก ง แบบประเมินผลการพัฒนาระบบจัดการความรู้ สำหรับงานสอนของครูประถมศึกษา โรงเรียนคาราวินาลัย เชียงใหม่	179
ประวัติผู้เขียน	181

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่  
Copyright © by Chiang Mai University  
All rights reserved

## สารบัญตาราง

		หน้า
ตารางที่ 3.1	แสดงขั้นตอนการศึกษาการพัฒนาระบบการจัดการความรู้	39
ตารางที่ 4.1	แสดงจำนวนและร้อยละ เพศของผู้ใช้งานระบบ	56
ตารางที่ 4.2	แสดงจำนวนและร้อยละ ช่วงอายุผู้ใช้งานระบบ	57
ตารางที่ 4.3	แสดงจำนวนและร้อยละ ของข้อมูลพื้นฐานวุฒิการศึกษา สูงสุดของผู้ใช้งานระบบ	57
ตารางที่ 4.4	แสดงจำนวนและร้อยละอายุการทำงานของผู้ใช้งานระบบ	58
ตารางที่ 4.5	แสดงจำนวนและร้อยละผู้ใช้งานระบบของครูในกลุ่มสาระ	59
ตารางที่ 4.6	ความต้องการในการถ่ายทอดความรู้	60
ตารางที่ 4.7	ความต้องการรูปแบบการถ่ายทอดความรู้	61
ตารางที่ 4.8	ความคิดเห็นต่อการจัดการความรู้ (Knowledge Management)	63
ตารางที่ 4.9	แสดงรายชื่อผู้เชี่ยวชาญในแต่ละหัวข้อความรู้	66
ตารางที่ 4.10	การกำหนดหัวข้อที่ใช้ในกิจกรรมการแลกเปลี่ยนความรู้	92
ตารางที่ 4.11	แสดงรายละเอียดการนำไปใช้ประโยชน์และประยุกต์ใช้งานได้จริง โดยแบ่งตามประเภทความรู้	98
ตารางที่ 4.12	แสดงค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความรู้ที่ได้รับจากการแบ่งปันความรู้: “การจัดการเรียนรู้ของครูคาราวิทยาลัยใ้ใจอาเซียน อยู่อย่างพอเพียง เพื่อเสริมสร้างทักษะศตวรรษที่ 21 ของเด็กไทย”	100
ตารางที่ 4.13	แสดงค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความรู้ที่ได้รับจาก การแบ่งปันความรู้: “การเพิ่มประสิทธิภาพการสอน และการพัฒนาการคิด”	101
ตารางที่ 4.14	แสดงค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความรู้ที่ได้รับจากการแบ่งปัน ความรู้: “การจัดทำแผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักการ Dara TBM สู่การปฏิบัติ”	102

## สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า	
ตารางที่ 4.15	แสดงค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความรู้ที่ได้รับจากการแบ่งปัน ความรู้: “ความรู้พื้นฐาน Teaching with the Brain in Mind for Beginner” และ “Dara TBM Refresher Course”	103
ตารางที่ 4.16	แสดงค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานประเมินความคาดหวัง ของผู้ใช้ระบบ (Knowledge Based)	131



ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่  
Copyright© by Chiang Mai University  
All rights reserved

## สารบัญภาพ

	หน้า	
ภาพที่ 2.1	เกลียวความรู้ (Knowledge Spiral) หรือ SECI Model	13
ภาพที่ 2.2	กระบวนการจัดการความรู้ในโมเดลของ Turban (Turban, Leidner, Mclean & Wetherbe, 2007) และคณะ	15
ภาพที่ 2.3	กระบวนการจัดการความรู้ในโมเดลของ Probst และคณะ (Davenport & Probst, 2002)	15
ภาพที่ 2.4	แผนภาพสรุปการใช้วิธีการ Common KADS : Knowledge Analysis and Data Structuring	19
ภาพที่ 2.5	ตัวอย่าง Task Knowledge Model	20
ภาพที่ 2.6	ตัวอย่างแบบจำลองความรู้วิธีคิด	22
ภาพที่ 2.7	ตัวอย่างแบบจำลองหลักการเฉพาะปัญหา	23
ภาพที่ 2.8	องค์ประกอบของการจัดการความรู้	30
ภาพที่ 4.1	แผนภาพการจัดการความรู้สำหรับงานสอนของครูประถมศึกษา โรงเรียนคาราวิทยาลัย เชียงใหม่ ระดับภารกิจ (Task Knowledge)	69
ภาพที่ 4.2	แผนที่ความรู้ ระดับงานภารกิจย่อย (Sub Task) T01 การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้	69
ภาพที่ 4.3	แผนที่ความรู้ ระดับการคิด (Inference Knowledge) T011 วิเคราะห์หลักสูตร	70
ภาพที่ 4.4	แผนที่ความรู้ ระดับสิ่งที่คิด (Domain Knowledge) II111 วัตถุประสงค์	70
ภาพที่ 4.5	แผนที่ความรู้ ระดับสิ่งที่คิด (Domain Knowledge) II112 วิเคราะห์หลักสูตร	71
ภาพที่ 4.6	แผนที่ความรู้ ระดับสิ่งที่คิด (Domain Knowledge) IP113 กระบวนการ / วิธีการ	71
ภาพที่ 4.7	แผนที่ความรู้ ระดับสิ่งที่คิด (Domain Knowledge) IO114 ผลลัพธ์	72
ภาพที่ 4.8	แผนที่ความรู้ ระดับการคิด (Inference Knowledge) T012 การจัดทำแผน	72
ภาพที่ 4.9	แผนที่ความรู้ ระดับสิ่งที่คิด (Domain Knowledge) II121 วัตถุประสงค์	73
ภาพที่ 4.10	แผนที่ความรู้ ระดับสิ่งที่คิด (Domain Knowledge) IP122 วิธีการเขียนแผน	73
ภาพที่ 4.11	แผนที่ความรู้ ระดับสิ่งที่คิด (Domain Knowledge) IO123 ผลลัพธ์	74

## สารบัญภาพ (ต่อ)

	หน้า
ภาพที่ 4.12 แผนที่ความรู้ ระดับงานภารกิจย่อย (Sub Task) T02 วิธีสอนและเทคนิคการสอน	74
ภาพที่ 4.13 แผนที่ความรู้ ระดับการคิด (Inference Knowledge) T021 วิธีสอน	75
ภาพที่ 4.14 แผนที่ความรู้ ระดับสิ่งที่คิด (Domain Knowledge) II211 วัตถุประสงค์	75
ภาพที่ 4.15 แผนที่ความรู้ ระดับสิ่งที่คิด (Domain Knowledge) II212 แนวคิดที่จำเป็น	76
ภาพที่ 4.16 แผนที่ความรู้ ระดับสิ่งที่คิด (Domain Knowledge) IP213 กระบวนการ / วิธีการ	76
ภาพที่ 4.17 แผนที่ความรู้ ระดับสิ่งที่คิด (Domain Knowledge) IO214 ผลลัพธ์	77
ภาพที่ 4.18 แผนที่ความรู้ ระดับการคิด (Inference Knowledge) T022 รูปแบบการสอน	77
ภาพที่ 4.19 แผนที่ความรู้ ระดับสิ่งที่คิด (Domain Knowledge) II221 วัตถุประสงค์	78
ภาพที่ 4.20 แผนที่ความรู้ ระดับสิ่งที่คิด (Domain Knowledge) IP222 ลักษณะรูปแบบการสอน	78
ภาพที่ 4.21 แผนที่ความรู้ ระดับสิ่งที่คิด (Domain Knowledge) IO223 ผลลัพธ์	79
ภาพที่ 4.22 แผนที่ความรู้ ระดับการคิด (Inference Knowledge) T023 เทคนิคการสอน	79
ภาพที่ 4.23 แผนที่ความรู้ ระดับสิ่งที่คิด (Domain Knowledge) II231 วัตถุประสงค์	80
ภาพที่ 4.24 แผนที่ความรู้ ระดับสิ่งที่คิด (Domain Knowledge) II232 แนวคิดที่จำเป็น	80
ภาพที่ 4.25 แผนที่ความรู้ ระดับสิ่งที่คิด (Domain Knowledge) IP233 กระบวนการ / วิธีการ	80
ภาพที่ 4.26 แผนที่ความรู้ ระดับสิ่งที่คิด (Domain Knowledge) IO234 ผลลัพธ์	81
ภาพที่ 4.27 แผนที่ความรู้ ระดับการคิด (Inference Knowledge) T03 การวัดผลและประเมินผล	81
ภาพที่ 4.28 แผนที่ความรู้ ระดับสิ่งที่คิด (Domain Knowledge) II031 วัตถุประสงค์	82
ภาพที่ 4.29 แผนที่ความรู้ ระดับสิ่งที่คิด (Domain Knowledge) IP032 การวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ในชั้นเรียน	82
ภาพที่ 4.30 แผนที่ความรู้ ระดับสิ่งที่คิด (Domain Knowledge) IP033 วิธีการวัดประเมินผลการเรียนรู้	82
ภาพที่ 4.31 แผนที่ความรู้ ระดับสิ่งที่คิด (Domain Knowledge) IP034 เครื่องมือวัดประเมินผลการเรียนรู้	82
ภาพที่ 4.32 แผนที่ความรู้ ระดับสิ่งที่คิด (Domain Knowledge) IO035 ผลการประเมิน	83

## สารบัญภาพ (ต่อ)

	หน้า
ภาพที่ 4.33 แผนที่ความรู้ ระดับการคิด (Inference Knowledge) T04 การทำวิจัยในชั้นเรียน	83
ภาพที่ 4.34 แผนที่ความรู้ ระดับสิ่งที่คิด (Domain Knowledge) II041 วัตถุประสงค์	84
ภาพที่ 4.35 แผนที่ความรู้ ระดับสิ่งที่คิด (Domain Knowledge) IP042 วิธีการ / กระบวนการ	84
ภาพที่ 4.36 แผนที่ความรู้ ระดับสิ่งที่คิด (Domain Knowledge) IO043 ผลลัพธ์	85
ภาพที่ 4.37 แผนที่ความรู้ ระดับการคิด (Inference Knowledge) T05 กระบวนการเรียนรู้	85
ภาพที่ 4.38 แผนที่ความรู้ ระดับสิ่งที่คิด (Domain Knowledge) II051 วัตถุประสงค์	85
ภาพที่ 4.39 แผนที่ความรู้ ระดับสิ่งที่คิด (Domain Knowledge) IP052 วิธีการ / กระบวนการ	86
ภาพที่ 4.40 แผนที่ความรู้ ระดับสิ่งที่คิด (Domain Knowledge) IO053 ผลลัพธ์	86
ภาพที่ 4.41 แผนที่ความรู้ ระดับการคิด (Inference Knowledge) T06 สื่อการสอน	87
ภาพที่ 4.42 แผนที่ความรู้ ระดับสิ่งที่คิด (Domain Knowledge) II061 เงื่อนไขการสร้างสื่อ	87
ภาพที่ 4.43 แผนที่ความรู้ ระดับสิ่งที่คิด (Domain Knowledge) IP062 วิธีการใช้สื่อการสอน	88
ภาพที่ 4.44 แผนที่ความรู้ ระดับสิ่งที่คิด (Domain Knowledge) IO063 ผลลัพธ์	88
ภาพที่ 4.45 แผนที่ความรู้ ระดับการคิด (Inference Knowledge) T07 นวัตกรรม Dara TBM	89
ภาพที่ 4.46 แผนที่ความรู้ ระดับสิ่งที่คิด (Domain Knowledge) II071 วัตถุประสงค์	89
ภาพที่ 4.47 แผนที่ความรู้ ระดับสิ่งที่คิด (Domain Knowledge)	90
IP072 คุณแจ้ผู้หลักการ Dara TBM	
ภาพที่ 4.48 แผนที่ความรู้ ระดับสิ่งที่คิด (Domain Knowledge) IO073 ผลที่คาดว่าจะได้รับ	90
ภาพที่ 4.49 หน้าจอเข้าระบบการจัดการความรู้	104
ภาพที่ 4.50 หน้าจอผู้บริหารเว็บไซต์	105
ภาพที่ 4.51 หน้าจอหลักของเว็บไซต์	105
ภาพที่ 4.52 หน้าจอ login เข้าระบบ	106
ภาพที่ 4.53 หน้าจอสมัครสมาชิก	106
ภาพที่ 4.54 เมนูสำหรับสมาชิก	107
ภาพที่ 4.55 หน้าจอสำหรับเขียน Blog	107
ภาพที่ 4.56 หน้าจอสำหรับเขียนบทความ	108



## สารบัญภาพ (ต่อ)

	หน้า
ภาพที่ 4.57 หน้าจอสำหรับเพิ่ม Video	109
ภาพที่ 4.58 หน้าจอสำหรับเพิ่ม Links	110
ภาพที่ 4.59 หน้าจอเมนูหลัก	111
ภาพที่ 4.60 หน้าจอเมนูนวัตกรรม Dara TBM	111
ภาพที่ 4.61 หน้าจอปฏิทิน	112
ภาพที่ 4.62 หน้าจอเพิ่มกิจกรรม	112
ภาพที่ 4.63 ภาพกิจกรรมการแลกเปลี่ยนความรู้	113
ภาพที่ 4.64 การแลกเปลี่ยนความรู้ หัวข้อ แผนการจัดการเรียนรู้	113
ภาพที่ 4.65 เมนู Download เอกสาร	113
ภาพที่ 4.66 ตัวอย่าง การ Download เอกสาร หัวข้อ แผนการจัดการเรียนรู้	114
ภาพที่ 4.67 หน้าจอ Top Menu	114
ภาพที่ 4.68 หน้าจอ เมนูหัวข้อความรู้	115
ภาพที่ 4.69 หน้าจอ เมนูหัวข้อความรู้	115
ภาพที่ 4.70 หน้าจอ หัวข้อความรู้ แผนการจัดการเรียนรู้	116
ภาพที่ 4.71 ตัวอย่าง Blog หัวข้อความรู้ แผนการจัดการเรียนรู้	116
ภาพที่ 4.72 หน้าจอ หัวข้อความรู้ วิธีและเทคนิคการสอน	117
ภาพที่ 4.73 ตัวอย่าง Blog หัวข้อความรู้ วิธีสอนและเทคนิคการสอน	117
ภาพที่ 4.74 หน้าจอ หัวข้อความรู้ การวัดผล ประเมินผล	118
ภาพที่ 4.75 ตัวอย่าง Blog หัวข้อความรู้ การวัดผล ประเมินผล	118
ภาพที่ 4.76 หน้าจอ หัวข้อความรู้ วิจัยในชั้นเรียน	119
ภาพที่ 4.77 ตัวอย่าง Blog หัวข้อความรู้ วิจัยในชั้นเรียน	119
ภาพที่ 4.78 หน้าจอ หัวข้อความรู้ กระบวนการเรียนรู้	120
ภาพที่ 4.79 ตัวอย่าง Blog หัวข้อความรู้ กระบวนการเรียนรู้	120
ภาพที่ 4.80 หน้าจอ หัวข้อความรู้ สื่อการสอน	121

## สารบัญภาพ (ต่อ)

	หน้า
ภาพที่ 4.81 ตัวอย่าง Blog หัวข้อความรู้ สื่อการสอน	121
ภาพที่ 4.82 ตัวอย่าง สื่อการสอน e-Classroom วิชาภาษาอังกฤษ	122
ภาพที่ 4.83 หน้าจอ หัวข้อความรู้ นวัตกรรม Dara TBM	122
ภาพที่ 4.84 ตัวอย่าง Blog หัวข้อความรู้ นวัตกรรม Dara TBM	123
ภาพที่ 4.85 การเข้าใช้งาน เมนู Forum ตามตอบตามหัวข้อความรู้	123
ภาพที่ 4.86 ตัวอย่าง Forum ตามตอบหัวข้อความรู้วิธีสอน เทคนิคการสอน	124
ภาพที่ 4.87 หน้าจอ การตั้งกระทู้คำถาม	124
ภาพที่ 4.88 การเข้าใช้งาน เมนู Forum ตามตอบตามกลุ่มสาระการเรียนรู้	125
ภาพที่ 4.89 ตัวอย่างการเข้าใช้งานเมนูการแลกเปลี่ยนเรียนรู้	125
ภาพที่ 4.90 ตัวอย่างการเข้าใช้งานเมนูการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ หัวข้อ เรื่องเล่าเร้าพลัง	126
ภาพที่ 4.91 หน้าจอ เมนูเว็บลิงค์น่าสนใจ	126
ภาพที่ 4.92 ตัวอย่าง เว็บลิงค์สื่อการสอน	127
ภาพที่ 4.93 ตัวอย่าง เว็บลิงค์ เว็บเพื่อการศึกษา	127
ภาพที่ 4.94 หน้าจอ เมนูตัวอย่างการสอน	128
ภาพที่ 4.95 หน้าจอ วิดีโอตัวอย่างการสอน Dara TBM	128
ภาพที่ 4.96 ตัวอย่างวิดีโอ Dara TBM	129
ภาพที่ 4.97 หน้าจอ การค้นหาข้อมูลในระบบ	130
ภาพที่ 5.1 กระบวนการในการพัฒนาระบบการจัดการความรู้ สำหรับงานสอนของครูประถมศึกษา โรงเรียนคาราวิตวิทยาลัย เชียงใหม่	139